

ARKEOEXPO · KAYNAKÇALI ALAN REHBERİ

Hattuşa

Hitit İmparatorluğu'nun başkenti ve arşiv kenti

KONUM Boğazkale, Çorum	KRONOLOJİ Kalkolitik-Demir Çağı; başkent yaklaşık MÖ 1650-1180
ARAŞTIRMA / KORUMA UNESCO Dünya Mirası · 1986	EDITORİYAL KONTROL 3 Ağustos 2026

Boğazkale'nin kayalık yükseklerinde kurulan Hattuşa; Aşağı ve Yukarı Şehir, Büyükkale, sur kapıları, tapınaklar, Yazılıkaya ve çivi yazılı arşivleriyle Hitit siyasetini, inancını ve kent düzenini aynı peyzajda okutur.

Hattuşa Aslanlı Kapı; güneybatı sur hattındaki anıtsal giriş.
Fotoğraf: Bernard Gagnon · CC BY-SA 3.0 · [Wikimedia Commons](#)

ÖNE ÇIKAN KANITLAR

01 UNESCO Dünya Mirası'na 1986'da kaydedildi	03 Yaklaşık 7 kilometrelik savunma sistemi
02 Sistematik kazı ve araştırma 1906'da başladı	04 Çivi yazılı tablet arşivleri UNESCO Dünya Belleği'nde

02 · ALAN OKUMASI

Alanı katmanlarıyla okuyun

Kronoloji, mekân, buluntu bağlamı ve araştırma soruları birlikte değerlendirilmiştir.

01

Kayalık Peyzajda Başkent

Kent, Büyükkale sarp kayalığı ile Aşağı ve Yukarı Şehir arasında kurulmuştur. Sur hattı, Aslanlı Kapı, Kral Kapı ve Yerkapı yalnız savunma değil; başkentin törensel görünümünü ve topografyayla kurduğu iktidar dilini de biçimlendirir.

02

Saray, Yönetim ve Arşivler

Büyükkale'deki saray alanı ile kentteki tablet arşivleri; antlaşmaları, mektupları, hukuk metinlerini, ritüelleri ve farklı dillerdeki kayıtları korur. Böylece Hitit devletinin yönetim ağı yalnız anıtlardan değil, yazılı belgelerden de izlenebilir.

03

Tapınaklar ve Yazılıkaya

Aşağı Şehir'deki Büyük Tapınak, Yukarı Şehir'in tapınak bölgesi ve kent dışındaki Yazılıkaya kaya kutsal alanı, başkentin yoğun ritüel topografyasını oluşturur. Tanrı alayları ve kabartmalar, Hitit panteonunun imparatorluk ölçeğinde nasıl düzenlendiğini gösterir.

SAHA NOTLARI

Katman · mekân · malzeme · peyzaj · koruma gözlemleri

03 · YORUM VE KAYNAKLAR

Araştırma soruları ve önemi

04

Kazı, Belgeleme ve Koruma

1906'da başlayan sistematik çalışmalar, 1931'den beri Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün uzun süreli programı içinde sürdürülür. Güncel araştırma; stratigrafi, mimari belgeleme, arkeometri, çevre verileri ve korumayı aynı saha yönetiminde birleştirir.

05

Başkentten Sonraki Katmanlar

MÖ 12. yüzyıl başındaki siyasal çözülme kentin tek anda bütünüyle yok olduğu anlamına gelmez. Demir Çağı ve daha geç izler, başkent düzeni sona erdikten sonra Boğazkale peyzajının farklı topluluklarca yeniden kullanıldığını gösterir.

NEDEN ÖNEMLİ?

Hattuşa, anıtsal kent planı, kutsal peyzaj ve devlet arşivini bir araya getirerek Hitit İmparatorluğu'nu hem maddi hem yazılı kanıtla okuyabildiğimiz temel merkezdir.

KAYNAKLAR VE İLERİ OKUMA

- UNESCO - Hattuşa ↗
<https://whc.unesco.org/en/list/377/>
- Alman Arkeoloji Enstitüsü - Hattuşa Projesi ↗
<https://www.dainst.org/en/research/projects/noslug/5864>
- DAI - Büyük Tapınak Araştırması ↗
<https://publications.dainst.org/books/dai/catalog/book/2112>

ZİYARET ÖNCESİ KONTROL

☐ Güncel erişim ve çalışma saatini doğrula☐ Fotoğraf ve drone kurallarını doğrula☐ Koruma sınırlarına ve yönlendirmelere uy☐ Kaynak ve gözlem notlarını ayrı kaydet

GÜNCEL DOSYAYI AÇ

<https://arkeoexpo.com/bilgi-kosesi/arkeoloji/hattusa>

Yöntem notu: Metin, sayfada belirtilen resmî kurum, kazı ekibi ve Dünya Mirası kayıtlarıyla editöryal olarak kontrol edilmiştir. Bu dosya ziyaret saati, bilet ücreti veya saha erişimi gibi değişken bilgileri içermez; ziyaret öncesinde yetkili kurumdan güncel bilgi alınmalıdır.